

for at spørge til de kulturelle og ideologiske faktorer, som ikke bare ledte den tyske musikvidenskab i armene på nazistyrer, men som også betød afvisningen af nyere musikalske udtryk.

Thomas Blomseth Christiansen

Alastair Williams: *Constructing Musicology*. Ashgate, Aldershot 2001. 176 s., ISBN 0-7546-0133-1, £ 40.

I *Constructing Musicology* tilskriver Alastair Williams hovedsageligt nyudviklingerne inden for musikvidenskaben i 1990'erne to faktorer, nemlig presset på musikvidenskaben gennem indoptagelsen af nye repertoarer samt "theory"-bevægelsen inden for andre humanistiske discipliner, der har trængt sig på i teoretisk henseende, især udgående fra amerikansk litteraturvidenskab og kulturstudier. Bogen er således en oversigt over og introduktion til strømninger inden for især den angloamerikanske musikvidenskab kendt under betegnelser som 'New Musicology' eller 'Critical Musicology', selv om de fleste udøvere af disse retninger frabeder sig, at der bliver sat sådanne samlende betegnelser på. Da Williams selv er angelsakser, kunne man forledes til at tro, at hans manglende behandling af mulige tilsvarende udviklinger inden for den kontinentale musikvidenskab skyldes dette. Imidlertid er diagnosen snarere, at der har været og er tale om en reel stagnation inden for den kontinentale musikvidenskab (som også tidligere anført i disse spalter af Bo Marschner i sin anmeldelse af *Rethinking Music*, jf. *Dansk Årbog for Musikforskning* 27 (1999) s. 114).

Bogen er inddelt i seks kapitler, der tematisk grupperer oversigten over 1990'ernes nyudviklinger inden for musikvidenskaben omkring traditioner, diskurser, stemmer, identiteter, steder og positioner.

I kapitlet om traditioner lægger Williams ud med at fremhæve tre store skikkelser, der hver især har spillet væsentlige roller i det 20. århundredes musikvidenskab, nemlig amerikaneren Joseph Kerman og de to tyskere Theodor W. Adorno og Carl Dahlhaus. Kerman bliver ofte fremhævet af udøvere af den 'nye' musikvidenskab som inspirationskilde i kraft af sin bog om efterkrigstidens angloamerikanske musikvidenskab, udgivet i 1985 som henholdsvis *Musicology* (UK) og *Contemplating Music* (USA). Her rejser Kerman en kritik af den positivistiske

og formalistiske musikvidenskab og taler for, at musikvidenskaben i højere grad burde bedrive en fortolkende "criticism" og derved muliggøre en dialog med sine humanistiske søsterdiscipliner. Adorno, der aldrig officielt er blevet regnet for en del af musikvidenskaben, viste imidlertid allerede med sine arbejder om musik vejen for en sådan fortolkende musikkritik, og Adorno bliver da også nævnt som et forbillede af mange udøvere af New Musicology. Dette sker noget sjældnere for Dahlhaus, der indtog et kritisk-reflekterende standpunkt i forhold til den musikalske og videnskabelige tradition, som han på den anden side var dybt indfældet i.

Med det andet kapitel om diskurser bliver perspektivet bredt lidt ud fra musikvidenskaben til de to store retninger inden for det 20. århundredes humaniora, nemlig strukturalisme og poststrukturalisme, dog uden at tabe musikken af syne. Som en interessant repræsentant for strukturalismen tager Williams fat i Claude Lévi-Strauss, i hvis antropologiske arbejder musik altid har spillet en særlig rolle som et begreb at tænke op imod. Poststrukturalismen og mere specifikt dekonstruktionen repræsenteres ved Jacques Derrida og Paul de Man, hvis tænkning eksemplificeres ved en uenighed mellem dem om Jean-Jacques Rousseaus syn på italiensk og fransk musik og konsekvenserne af dette syn. Som en del af temaet om diskurser præsenterer Williams også forskellige nyere syn på spørgsmålene om, hvad den musikalske tekst er for en størrelse, og om partiturets autoritet.

I kapitlet om stemmer, som handler om musik som et medium, der konstruerer og udtrykker køn og krop, begynder navnene på prominente eksponenter for 'New Musicology' for alvor at dukke op, såsom Suzanne Cusick, Susan McClary og Lawrence Kramer. Den musikvidenskabelige feminisme trange opvækstkår tilskriver Williams dels, at den vesteuropæiske musikalske kanon er mandsdomineret, dels – med reference til den amerikanske litterat Harold Bloom – at selve kanonformeringen i kraft af en ødipal struktur også er maskulin. Dette, parret med musikvidenskabens generelle uvilje mod indoptagelse af nye teoridannelser, kompletterer billedet af en hård opvækst. Når det drejer sig om køn, trænger spørgsmålet om essentialisme kontra de-essentialisme sig særligt på. Williams udpeger i den forbindelse, hvordan nogle feminister taler for en til tider graserende de-essentialisme og socialkonstruktivisme, samtidig med at de i deres analyser, måske

for at få politisk gennemslagskraft, rent faktisk kommer til at essentialisere netop køn.

Musik og identitet er udpræget blevet diskuteret i forbindelse med populærmusik. I kapitlet om identiteter sætter Williams derfor af ved at trække Adorno ud af stalden igen, fordi Adorno som en af de første overhovedet beskæftigede sig kritisk med populærmusik. En omtale af Simon Friths og Angela McRobbies studier af rock og seksualitet danner derefter udgangspunkt for en bredere redegørelse for synsvinkler på musik og identitetsdannelse i forbindelse med bl.a. sort musik, Madonna og k.d. lang.

I kapitlet om steder behandler Williams musikvidenskabens positioner i forholdet mellem vestlig og ikke-vestlig musik. Hvor musiketnologien studerer ikke-vestlig musik, som den opleves af deltagerne, nævner Williams først en anden retning som studierne kan tage, nemlig en orientalistisk eller post-kolonial, som beskæftiger sig med, hvordan ikke-vestlig musik influerer og repræsenteres i vestlig musik. Williams gør også god ret ved at fremhæve musiketnologiens bedrifter mht. studiet af musik som kultur, længe før den 'nye' musikvidenskab viste sig og gjorde det synspunkt fashionabelt.

Det afsluttende kapitel om positioner opholder sig ved de store teoretiske linier, nemlig oppositionen mellem modernisme og postmodernisme. Denne opposition, mener Williams, er blevet overdrevet af populistiske retninger inden for postmodernismen, og han fremhæver rationalitetskritikker som fremført af Adorno og Horkheimer og i mindre grad af Michel Foucault som eksempler på en mere nuanceret stilningtagen. Williams introducerer også debatten i starten af 1990'erne mellem de to postmodernister Lawrence Kramer og Gary Tomlinson om, hvad postmodernisme kan siges at være i en musikvidenskabelig sammenhæng. Kapitlet går mod slutningen tættere på et specifikt musikeksempel med en diskussion af den historiske og kulturelle kontekstualisering af Beethovens femte symfoni, der især trækker på Scott Burnhams og Lawrence Kramers arbejder.

Williams fremfører gang på gang i løbet af *Constructing Musicology* nuancerede, velfabulerede og fornuftige betragtninger, der samtidig med at udpege de efterhånden helt åbenlyse mangler og problemer ved den traditionelle musikvidenskab ikke falder i den modsatte grøft og blindt annammer alt, hvad der virker nyt og fashionabelt.

I modsætning til de fleste andre redegørelser og diskussioner af fx Lévi-Strauss eller Derridas tænkning har Williams fundet eksempler, hvor deres tænkning udfolder sig i forhold til musik. Dette er et rigtig godt greb, som afliver refleksindvendingen fra musikvidenskabelig side om, at Lévi-Strauss' strukturalisme eller Derridas dekonstruktion intet har med musik at skaffe. Faktisk formår Williams at vise sådanne tænkeres relevans for det musikvidenskabelige arbejde, samtidig med at han udpeger uensigtsmæssigheder i måden, hvorpå de bruger musik i deres argumentation.

Hvis man kan acceptere præmissen om, at det er en introduktion til den 'nye' musikvidenskab og ikke et langt, dybdeborende og kritisk værk, får *Constructing Musicology* denne anmelders varmeste anbefalinger med på vejen. Den er en vigtig sammenfatning af de nyudviklinger, som fandt sted i musikvidenskabens i 1990'erne, og for både musikforskere og -studerende kan den tjene til både oplysning og som katalog over nyere tiltag inden for disciplinen. Nye læsere med interesse for 1990'ernes teoretiske udviklinger inden for den angloamerikanske musikvidenskab kan med fordel begynde her.

Thomas Blomseth Christiansen

Dan Lundberg & Gunnar Ternhag: *Musik-etnologi – en introduktion* (Skrifter utgivna av svenskt visarkiv 16). Gidlunds Förlag, Hedemora 2002. 168 s., ill., ISBN 91-7844-358-X.

Musiketnologi er et fag, der vækker stadig større interesse, både i vores hjemlige akademiske verden og udenfor. Alligevel er der langt imellem oversigtsbøger om emnet på de skandinaviske sprog. Den sidste samlede fremstilling på dansk er Poul Roving Olsens *Musiketnologi* fra 1974, og faktisk er Dan Lundbergs og Gunnar Ternhags nye bog den første præsentation af emnet på svensk. De to forfattere er begge docenter i musikvidenskab og har sammen udgivet bøgerne *Folkemusik i Sverige* (1996) og *The Musician in Focus: Individual Perspectives in Nordic Ethnomusicology* (2000).

Lundbergs og Ternhags erklærede mål med bogen er at udvide den plads, som musiketnologien har i undervisningen. Derudover har forfatterne to udgangspunkter: For det første at betone det europæiske perspektiv som modvægt til det nordamerikanske, der ellers domi-